

Хө өсгөлгөн эрки төрмүд

Халым таньгын хот балгын Элстин эргнд байдг „Страна Советов“ гидг колхоз зуг Халым таньгчд биш, Российск Федерацид хамтин ик социалистическ эдлахусин негн болдг.

Мана колхоз оньдин эдлгн 78 миньгн 800 гектар газрта, тер тоод 8 миньгн гектар хагьлгдэд эдлгджэх газрта. Колхоз 1957 джилн июнь сарин нег шинд 47 миньгн 620 толгьа хбгт, 1970 укр малта, 9 миньгн 811 шовута, 315 гаха агьруста, 217 мбгт болн дакад 150 гар темт.

Селанэ эдлахун артелин гол аньгн—мал өсгөлгн, нурьгьлдж торгын нооста хбд өсгөлгн. Колхозин 1956 джилн цуг мбнгни орун 7 сай 861 миньгн 584 арслн болла, тер тоод хб өсгөлгнэс 7 сай 352 миньгн 294 арслн орла, эс гидж цуг оругын 90 процентн хб өсгөлгнэс орсн.

Мана хб өсгөлгн торгын нооста хб өсгөлгндан му биш ашмуд күүцхэв. Хб өсгөлгн ферм 1956 джилд үзмдгтэ сан динлврмүд барсиднь Цугсоюзин селанэ эдлахун гаяхулин ах комитет салькар ком-

дрдг машингьар ачлла. Кесг хббчнр орденсар болн медалсар ачлгдцхала. Колхоз джил болгын государствд ноос орулдж өглгнэ зурагьан болзгаснь урд күүцэдж, кесг сай арслн мбнгнид ноос хулдна.

Болв колхозин хббдин өсгөлг-бргдлг татгар йовдж йовна. 1956 джилд колхозин хбд збвэр икар гарутла. Эн джилд хббнэ гару бас ик болджана.

Хбн гарутлгнэ гол учринь, колхозин правленэ, партийн организацин, нег үлү Элстин машинно-тракторн станцин халхас сан оньг эс тавлгнэ учр болджана.

Колхоз баях хбн малдан курм чигэ кошар, хбд хурьгьлгнд кергтэ дулан хаша, малин хотин кбрнэ татгар баях йовдлг ююгьар чигн цайлгьд болш уга. Колхозд усн татг болсн бийн ус элвджүллгнэ кбдлмш кегдхш. Тегэд усн татгин учрар хбн малин өслт багь болна, икар гарутна.

Хбд Хар газр орулад цуврах цагт 300 километр газрин ут-туршарт автомашингьар ус зббдж хбд усллгнд гардг дала адл ик гаругьин тускар

келад тус уга. Наядир хббнэ отар болгнд шишлнэ автотомашин гаргьдж услдгиг санад тоолхла, колхоз ус збблгнд ямаран ик гару гаргьдгн ил медгдджанэ.

Мана колхозин хбн малин элвг усар тетглгнэ эрки чинртэ тбрт сан оньг ода бийн тавгдэд уга. Энд баяри газрин болн Хар газрин малин идг ясурулгнэ тбр бас тавгдэд уга. Хар газрин идг, нег үлү ик витаминтэ зулургьн өвсн багьрад, муурсна учрар, газрт идшлг хбд сайнтаргьлхш, нооснэ сайнтаргьлхш.

Тегэд мана колхозд баярн газрин малин идгт элвгар ус гаргьлгн дегд берк чинр зууджанэ. Колхозин газрин тал дундн баядг „Тарата“ гидг газр усн уган учрар тбрдг эдлгдхш. Малин идгин эн газр дунд ик гунсала баянэ. Салан экндн болн дорд бийдн Ростовск областин „Заготскот“, дакад „Западн“ совхоз тус-тусдан боодг боодж, ус барсн баянэ. Салан дундн баях мана газрт боодг кегдэд уга. Кемрджан боодг боогьад, ус бархлэ, эн газрт 6-7 миньгн хб өсгэд бардж болхмн.

Хурул гидг газрт артезианск худг малтдж ус гаргьхн тблэ Халым таньгчин

күүцгч комитетин усна керглн муугьар ясгдсн баядг. тбрин отделлэ 78 миньгн арслнэга бооца мана колхоз келэ. Эн бооцан ода бийн күүцгдэд уга, тер газрин усн уга баягьа. Эн тбрин тускар КПСС-н Элст балгьсна комитетд болн балгьсна Советд тбр тавгдлэ. Болв эн тбр ода бийн хагьлгдэд уга.

Хб киргьлгнэ цагт хб киргьлгнэ агрегатс, киргьлгнд кергтэ нань чигн зерзев „Хурул“ гидг газрас Хар булг гидг участкур 20 километр газрт зббдгин учрар, кесг миньгн арслнэ мбнгни үлү гаргьдгнэ.

Ноосна чинринь келад тус уга, торгын нооснас коверкот, бостон, габардин нань чигн тиим сан, унтэ эд кегдгинь олн меднэ. Болв ноосн тиим эрки чинртэ болдг болв чигн, хббнэ киргьлгнд сан оньг тавгдхш. Негдвар болхла, колхозд хб киргьлгнэ шишлнэ кошар уга. Колхоз тогтад хбр гар джил болад, сүл джилмүдт джилн арвад сай ору авсн бийн, хб киргьлгнэ кошар барлгнд мбнгни халгдхш. Хойрдвар болхла, Степной МТС мана колхозин эдлахул йоста оньган тавдж, тодрха дбнэ тусан кургьан хаяхш.

Хб киргьлгнэ агрегатин 48 машинкэс 28-нь хуучн бо-

лн муугьар ясгдсн баядг. МТС-н гардачнр, хб киргьлгнэ агрегатстан медрлтэ улс тавсн уга. Хб киргьлгнд МТС-н гаргьсн улсин икнэ кнэ сан дамшлт уга улс баядг, тер бийн МТС-н ах зоотехник ур Прибыткова, ах инженер ур Борисов хб киргьлгнд гаргьсн улст зааврсургьмдж болн дамшлт өглгнэ семинар кесн уга.

Эн келгдсн дуту-дундсиг ирх цагин ахр эргцд уурулхин эрkd ним төрмүд хагьлдж күүцэхлэ сан болхмн гдгж тоолджанав: колхозд хб киргьлгнэ шишлнэ кошар тосхх кергтэ. Эн кошарин өбр 150-200 кун баядг гер, столовой, пекарнэ, бань, клуб тосхх кергтэ. Радио орулх кергтэ.

Хббчнрин культури баядг сайнтаргьлж ясх кергтэ, хббчнрин гермүд болгнд даньгин газет, журнал баядгьар, радио соньсдгар кех кергтэ.

Мана колхоз балгьсна партийн болн советск организацин гардврт, Степной МТС-н тодрха дбнэ-тусд дуту-дундсан уурулдж, эвранны эдлахун эрки төрмүдэн күүцэдж, 1960-ч джилд 73 миньгн хббтэ болад, ноос гаргьлгнэ 3-3,5 холван икдүлх аргьта.

Б. АРБАКОВ.
„Страна Советов“—колхозин ах зоотехник.